HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

סתרה למזיה. שערה ושבה על פתח הבית כל מי שהיה בא לקרות רואה לראשה פרוע וחוזר: **מעשר.** ראשון דשקילתו אתון אמר הבו חד מי׳ לכהן: **דגייז למזייכו.** דכתיב (במדבר ח) והעבירו תער על [כל] בשרם ומשחק בכם כאילו אתם שוטים: **לכופתא.** רעי כמו בטולא דכופתא דאמרן לעיל (דף לח:). כגלל הזה אתם חשובים בעיניו: **עינא יהב.** עין נתן בשעריכם כדי שלא יהא בכם צורה כמותו: **אמר לה.** קרח איהו נמי משה עצמו גלח כל שערו: **כיון דכולא רבותא דידיה הוא.** אינו חושש אם גילח עצמו דקאמר לנפשיה תמות נפשי עם פלשתים אגזוז שערי כמותם ומה לי בכך שהם מקיימין אפילו מה שאני מצוה לשחוק אגזוז עכשיו כמותם כדי להפיס דעתם: **ועוד דקאמר לו.** עשו פתיל תכלת בד׳ כנפות הבגד ואי ס״ד תכלת חשוב מפני מה לא יאמר לעשות כל הבגד כולו תכלת: **אפיק גלימא דתכלתא.** קח לך בגדים של תכלת וכסיהו לכולהו מתיבתך וכסה בהן בבה״מ אתה וחבריתך: **קנא לאשתו.** אל (הסתר) [תסתרי] עם משה. קנוי היינו התראה: **ונטה לו מחוץ למחנה.** יצא מחוץ למחנה שלא יחשדוהו עוד: **מלאן שאין מחזיקין במחלוקת.** שמחל על כבודו והוא עצמו הלך לבטל מחלוקת: **חולק על רבו.** חולק על ישיבתו: **אשר הלו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהלוסם על ה׳.** מעלה עליהם הכתוב כאלו היו חולקים כלפי שכינה: **מריבה.** תגר וקנטה לפטפט נגדו בדברים: **מתרעם.** אומר על רבו שנוהג לו מדה כבושה ומדת אכזרית: **מהרהר.** מחפה עליו דבריה: **אקלידי.** מפתחות: **וקולפי.** מנעולים: **דגילדי.** כולם המפתחות והמנעולים של עור היו ואעפ״כ היו שלש מאות פרדות טעונות. ל״א דגלדא לגורן שקים והמרלופין וכיסין של עור היו: **לא מן הבלועין ולא מן השרופין.** אלא במגפה

מת: **ולא קרח.** ר״נ היו לבד קרח דכתיב חמשים ומאתים מקטרת ואתה ואהרן איש מחתתו [במדבר טז]: **מן הבלועים ומן השרופין היה.** שנשרפה נשמתו וגוף קיים ואח״כ נתגלגל עד מקום הבלועין ובבלע דכתיב בפרשת פנחס [שם כו] ותבלע אותם ואת קרח עמהם. ורבי יוחנן דאמר לא מן הבלועין ולא מן השרופין דריש ליה להאי ואת קרח לאחריו ואת קרח במות העדה במגפה: **וקרח בהדייהו.** מדכתיב ותאכל את החמשים ומאתים איש מקריבי הקטרת וקרח ממקריבי הקטרת הוה דכתיב חמשים ומאתים מחתות ואתה ואהרן איש מחתתו. ל״נ ואת לרבות קרח עמהם: **שמש ירח עמד וזבולה.** לעיל מייתי כתיב ותבקע ארץ בשעת בקיעת הארץ שנבלעו בקרקע שמש וירח עלו לאותו רקיע ששמנו זבול ואמרו להקב״ה אם אי אתה עושה דין לבן עמרם מקרח ועדתו: **לא נצא.** ונאיר לעולם: **בכבודי לא מחיתם.** שהרי בכל יום מלכי מזרח ומערב בשעה שמניחין כתריהן בראשם משתחוים לאחמה: **והאידנא לא נפקי עד דמחו להו.** שכך גזר עליהם המקום כן שמעתי. ל״א והאידנא לא נפקי מאחר שראו שהקפיד הקב״ה על שלא מיחו לכבודו עד דמחו להו לא נפקי שאשו לכבוד המקום על בני אדם שמשתחוים לשמש וירח: **אין כל חדש אחת השמש.** ואי גיהנם לא אברי עד ההוא שעתא הוה ליה חדש: **לקרובי פתחה.** שיקרב פתחה של גיהנם ותפתח הארץ במקום שהן: **נחבלר.** מלשון (ישעיה מ) עיר בצורה. התקין להן הקב״ה מקום גבוה שלא העמיקו כל כך בגיהנם ולא מתו: **טייעא.** סוחר ישמעאל: **בלועי.** מקום שנתבלעו לשם עדת קרח: **בזעא.** רואה נקב שממנו יצא עשן: **גבבא.** גיחה: **אמשיה.** שרה אותה במיס. לשון (בראשית דף יד:) משי ידיה: (**וכל שלשים יום.** סוחר לגיהנם ועולה לשם): ל״ל

סתרה למזיה. שערה ושבה על פתח הבית כל מי שהיה בא לקרות רואה לראשה פרוע וחוזר: **מעשר.** ראשון דשקילתו אתון אמר הבו חד מי׳ לכהן: **דגייז למזייכו.** דכתיב (במדבר ח) והעבירו תער על [כל] בשרם ומשחק בכם כאילו אתם שוטים: **לכופתא.** רעי כמו בטולא דכופתא דאמרן לעיל (דף לח:). כגלל הזה אתם חשובים בעיניו: **עינא יהב.** עין נתן בשעריכם כדי שלא יהא בכם צורה כמותו: **אמר לה.** קרח איהו נמי משה עצמו גלח כל שערו: **כיון דכולא רבותא דידיה הוא.** אינו חושש אם גילח עצמו דקאמר לנפשיה תמות נפשי עם פלשתים אגזוז שערי כמותם ומה לי בכך שהם מקיימין אפילו מה שאני מצוה לשחוק אגזוז עכשיו כמותם כדי להפיס דעתם: **ועוד דקאמר לו.** עשו פתיל תכלת בד׳ כנפות הבגד ואי ס״ד תכלת חשוב מפני מה לא יאמר לעשות כל הבגד כולו תכלת: **אפיק גלימא דתכלתא.** קח לך בגדים של תכלת וכסיהו לכולהו מתיבתך וכסה בהן בבה״מ אתה וחבריתך: **קנא לאשתו.** אל (הסתר) [תסתרי] עם משה. קנוי היינו התראה: **ונטה לו מחוץ למחנה.** יצא מחוץ למחנה שלא יחשדוהו עוד: **מלאן שאין מחזיקין במחלוקת.** שמחל על כבודו והוא עצמו הלך לבטל מחלוקת: **חולק על רבו.** חולק על ישיבתו: **אשר הלו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהלוסם על ה׳.** מעלה עליהם הכתוב כאלו היו חולקים כלפי שכינה: **מריבה.** תגר וקנטה לפטפט נגדו בדברים: **מתרעם.** אומר על רבו שנוהג לו מדה כבושה ומדת אכזרית: **מהרהר.** מחפה עליו דבריה: **אקלידי.** מפתחות: **וקולפי.** מנעולים: **דגילדי.** כולם המפתחות והמנעולים של עור היו ואעפ״כ היו שלש מאות פרדות טעונות. ל״א דגלדא לגורן שקים והמרלופין וכיסין של עור היו: **לא מן הבלועין ולא מן השרופין.** אלא במגפה

וסתרתה למזיה כל דאתא חזיה הדר אדהכי והכי אבלעו להו איתתיה דקרח אמרה ליה חזי מאי קעביד משה איהו הוה מלכא לאחוה שוויה כהנא רבא לבני אחוהי שוינהו סגני דכהנא אי אתיא תרומה אמר תיהוי לכהן אי אתו מעשר דשקילתו אתון אמר הבו חד מי׳ לכהן ועוד דגייז ליה למזייכו ומיטלל לכו כי כופתא עינא יהב במזייכו אמר לה הא איהו נמי קא עביד אמרה ליה כיון דכולהו רבותא דידיה אמר איהו נמי [1]תמות נפשי עם פלשתים ועוד דקאמר לכו עבדיתו תכלתא אי ס״ד תכלתא חשיבא [מצוה] אפיק גלימי דתכלתא וכסינהו לכולהו מתיבתך היינו דכתיב [2]חכמות נשים בנתה ביתה זו אשתו של און בן פלת ואולת [3]בידה תהרסנה זו אשתו של קרח [3]ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים מיוחדים שבעדה קריאי מועד שהיו יודעים לעבר שנים ולקבוע חדשים אנשי שם שהיה להם שם בכל העולם [4]וישמע משה ויפול על פניו מה שמועה שמע [5]אמר רבי שמואל בר נחמני א״ר יונתן שחשדוהו מאשת איש שנאמר [5]ויקנאו למשה במחנה א״ר שמואל בר יצחק מלמד שכל אחד ואחד קנא את אשתו ממשה שנאמר [6]ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה [7]ויקם משה וילך אל דתן ואבירם אמר ר״ל מכאן שאין מחזיקין במחלוקת דאמר רב כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר [8]ולא יהיה כקרח וכעדתו רב אשי אמר ראוי ליצטרע כתיב הכא ביד משה לו וכתיב התם [9]ויאמר ה׳ לו עוד הבא נא ידך בחיקך אמר ר׳ [10]יוסי כל החולק על מלכות בית דוד ראוי להכישו נחש כתיב הכא [10]ויזבח אדוניהו צאן ובקר ומריא עם אבן הזוחלת וכתיב התם [11]עם חמת

זוחלי עפר אמר רב חסדא [7]א כל החולק על רבו כחולק על השכינה שנאמר [12]בהצותם על ה׳ א״ר חמא ברבי חנינא [2]כל העושה מריבה עם רבו כעושה עם שכינה שנאמר [13]המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל (על) [את] ה׳ א״ר חנינא בר פפא [3]כל המתרעם על רבו כאילו מתרעם על השכינה שנאמר [14]לא עלינו תלונותיכם כי (אם) על ה׳ א״ר אבהו [4]כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר שכינה שנאמר [15]וידבר העם באלהים ובמשה [16]עושר שמור לבעליו לרעתו [5]אמר ר״ל זה עושרו של קרח [17]ואת כל היקום אשר ברגליהם [6]א״ר אלעזר זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו ואמר רבי לוי משוי [7]ג׳ מאות פרדות לבנות היו מפתחות של בית גנזיו של קרח וכולהו אקלידי וקילפי דגילדא א״ר חמא ברבי חנינא ג׳ מטמוניות הטמין יוסף במצרים אחת נתגלתה לקרח ואחת נתגלתה לאנטונינוס בן אסוירום ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא וא״ר יוחנן קרח לא מן הבלועים ולא מן השרופין לא מן הבלועין דכתיב [18]ואת כל האדם אשר לקרח ולא קרח ולא מן השרופים דכתיב [19]באכול האש את חמשים ומאתים איש ולא קרח במתניתא תנא קרח מן השרופין ומן הבלועין מן הבלועים דכתיב ותבלע אותם ואת קרח מן השרופין דכתיב [20](ותצא אש מלפני ה׳) [ואש יצאה מאת ה׳] ותאכל את חמשים ומאתים איש וקרח בהדייהו אמר רבא [8]מאי דכתיב [21]שמש ירח עמד זבולה לאור חציך יהלכו מלמד שעלו שמש וירח לזבול אמרו לפניו רבש״ע אם אתה עושה דין לבן עמרם נצא ואם לאו לא נצא עד שזרק בהם חצים אמר להן [9]בכבודי לא מחיתם בכבוד בשר ודם מחיתם והאידנא לא נפקי עד דמחו להו [9]דרש רבא מאי דכתיב [22]ואם בריאה יברא ה׳ ופצתה האדמה את פיה אמר משה לפני הקב״ה אם בריאה גיהנם מוטב ואם לאו יברא ה׳ למאי אילימא למבריה ממש והא [23]אין כל חדש תחת השמש אלא לקרובי פיתחא [24]ובני קרח לא מתו תנא [8]משום רבינו אמרו מקום נתבצר להם בגיהנם וישבו עליו ואמרו שירה [6]אמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קאזלינא באורחא אמר לי ההוא טייעא תא ואחוי לך בלועי דקרח אזיל חזא תרי בזעי דהוה קא נפק קיטרא מנייהו שקל גבבא דעמרא אמשיי׳ מיא ואותביה בריש רומחיה ואחלפי׳ התם איחרך א״ל אצית מה שמעת ושמעית דהוו קאמרי הכי משה ותורתו אמת והן בדאים א״ל

17. וַאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב בֶּן רְאוּבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת בָּתֵּיהֶם וְאֶת אָהֳלֵיהֶם וְאֵת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם בְּקֶרֶב כָּל יִשְׂרָאֵל: דברים יא ו 18. וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת בָּתֵּיהֶם וְאֶת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקֹרַח וְאֵת כָּל הָרְכוּשׁ: במדבר טז לב 19. וְתִפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֵת קֹרַח בְּמוֹת הָעֵדָה בֶּאֱכֹל הָאֵשׁ אֵת חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם אִישׁ וַיִּהְיוּ לְנֵס: במדבר כו י 20. וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת יְיָ וַתֹּאכַל אֵת הַחֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם אִישׁ מַקְרִיבֵי הַקְּטֹרֶת: במדבר טז לה 21. שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָה לְאוֹר חִצֶּיךָ יְהַלֵּכוּ לְנֹגַהּ בְּרֹק חֲנִיתֶךָ: חבקוק ג יא 22. וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא יְיָ וּפָצְתָה הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבָלְעָה אֹתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וְיָרְדוּ חַיִּים שְׁאֹלָה וִידַעְתֶּם כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת יְיָ: במדבר טז ל 23. מַה שֶּׁהָיָה הוּא שֶׁיִּהְיֶה וּמַה שֶּׁנַּעֲשָׂה הוּא שֶׁיֵּעָשֶׂה וְאֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ: קהלת א ט 24. וּבְנֵי קֹרַח לֹא מֵתוּ: במדבר כו יא

מסורת הש״ם

א) בקרא כתיב בזיה מהרסנו, ב) [מו״ק יח:], ג) [ל״ל יוסף], ד) [ברכות מז: ע״ש], ה) פסחים קיט. ע״ש, ו) [שם], ז) ג׳ מאות לאו דוקא וכן כל שלש מאות בש״ס רשב״ס פסחים קיט., ח) מדרש לגו: ע״ש, ט) לעיל קג:, י) [מדרש לגו:], כ) מגילה יד., ל) ב״ב עד.,

מוסף רש״י

שאין מחזיקין במחלוקת. שהיה משה מחזר אחריהם להשלימם בדברי שלום (במדבר טז יב). זה עושרו של קרח. שעל ידי רוב ממונו נתגאה ונטרד מן העולם (רשב״ם פסחים קיט.). שמעמידו על רגליו. שמשמש לגו (רש״י שם). ג׳ מאות. לאו דוקא, וכן כל שלש מאות שבש״ס (רשב״ם שם). וקולפי. פותחות שקורין בלע״ז שרלור״ל (רש״י שם). דגלדי. של מרלופים של עור שנושאים על פוסים וחמורים וגמלים (שם) ואעפ״כ היה משוי ג׳ מאות פרדות (רשב״ם שם). אם בריאה גיהנם. אם בריאה פה לארץ משמש ימי בראשית (במדבר טז ל). מקום נתבצר להם. לשון גנוזה, כמו (דברים ט) ובצורות בשמים (מגילה יד.). בזעי. בקעים, דכתיב (במדבר טז) ותבקע האדמה אשר תחתיהם וגו׳ (רשב״ם ב״ב עד.). קיטרא. עשן (שם). שקל גבבא דעמרא. לקח גיחה אמר ושרלה במיס (שם). איחרך. הנהו גבבי אעפ״פ שברויין במיס (שם). אצית. הסכת ושמע (שם). דהוו קאמרי הכי. שהרי ילדו מיים שאולה (שם).

עין משפט נר מצוה

לג א ב ג ד מיי׳ פ״ה מהל׳ ת״ת הל׳ ו סמג עשין יב טוש״ע י״ד סי׳ רמב סעיף ב:

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמַר שִׁמְשׁוֹן תָּמוּת נַפְשִׁי עִם פְּלִשְׁתִּים וַיֵּט בְּכֹחַ וַיִּפֹּל הַבַּיִת עַל הַסְּרָנִים וְעַל כָּל הָעָם אֲשֶׁר בּוֹ וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים אֲשֶׁר הֲמִיתַ בְּמוֹתוֹ רַבִּים מֵאֲשֶׁר הֲמִיתַ בְּחַיָּיו: שופטים טז ל

2. חֲכַמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תְּהָרְסֶנּוּ: משלי יד א

3. וַיָּקֻמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וַאֲנָשִׁים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם נְשִׂיאֵי עֵדָה קְרֻאֵי מוֹעֵד אַנְשֵׁי שֵׁם: במדבר טז ב

4. וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו: במדבר טז ד

5. וַיִּקָּנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ יְיָ: תהלים קו טז

6. וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֹהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הִרְחִק מִן הַמַּחֲנֶה וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה כָּל מְבַקֵּשׁ יְיָ יֵצֵא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר מִחוּץ לַמַّחֲנֶה: שמות לג ז

7. וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיֵּלֶךְ אֶל דָּתָן וַאֲבִירָם וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: במדבר טז כה

8. זִכְרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִקְרַב אִישׁ זָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע אַהֲרֹן הוּא לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לִפְנֵי יְיָ וְלֹא יִהְיֶה כְּקֹרַח וְכַעֲדָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה לוֹ: במדבר יז ה

9. וַיֹּאמֶר יְיָ לוֹ עוֹד הָבֵא נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ וְהִנֵּה יָדוֹ מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג: שמות ד ו

10. וַיִּזְבַּח אֲדֹנִיָּהוּ צֹאן וּבָקָר וּמְרִיא עִם אֶבֶן הַזֹּחֶלֶת אֲשֶׁר אֵצֶל עֵין רֹגֵל וַיִּקְרָא אֶת כָּל אֶחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלְכָל אַנְשֵׁי יְהוּדָה עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ: מלכים א א ט

11. מְזִי רָעָב וּלְחֻמֵי רֶשֶׁף וְקֶטֶב מְרִירִי וְשֶׁן בְּהֵמוֹת אֲשַׁלֵּחַ בָּם עִם חֲמַת זֹחֲלֵי עָפָר: דברים לב כד

12. וּבְנֵי אֲלִיאָב נְמוּאֵל וְדָתָן וַאֲבִירָם הוּא דָתָן וַאֲבִירָם קְרִיאֵי הָעֵדָה אֲשֶׁר הִצּוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן בְּעֲדַת קֹרַח בְּהִצָּתָם עַל יְיָ: במדבר כו ט

13. הֵמָּה מֵי מְרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ וַיִּקָּדֵשׁ בָּם: במדבר כ יג

14. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְיָ לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבֹּעַ בִּשְׁמֹעַ יְיָ אֶת תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא עָלֵינוּ תְּלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל יְיָ: שמות טז ח

15. וַיְדַבֵּר הָעָם בֵּאלֹהִים וּבְמֹשֶׁה לָמָּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לָמוּת בַּמִּדְבָּר כִּי אֵין לֶחֶם וְאֵין מַיִם וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בַּלֶּחֶם הַקְּלֹקֵל: במדבר כא ה

16. יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ: קהלת ה יב